

Hygien i förskolan – HYFS –

Ann-Mari Gustavsson
Smittskyddssköterska

2023-03-14

Bakgrund – Hygien i förskolan

- Barn i förskoleåldern är ofta sjuka, ca 20-30 % mer sjuka än hemmabarn.
- Spridning av infektioner i småbarnsgrupper går inte helt att undvika men genom kunskap om hur infektioner smittar kan man minska onödig smittspridning.
- Ett samarbete mellan Smittskydd Värmland, barnhälsovården och förskolorna i Värmland.

Syfte - Hygien i förskolan

- Förbättra hygienrutiner på Värmlands förskolor och därmed minska antalet infektioner och sjukfrånvaron bland barnen och personalen.
- Minskad antibiotikaförskrivning vilket är en viktig del i kampen mot antibiotikaresistens.
- Ett systematiskt sätt att arbeta med hygienfrågor inom förskolor genom utsedda hygienombud.
- Tydliga samarbetsformer med hälso- och sjukvården vid frågor som rör sjuka och smittade eller smittsamma barn i förskolan.
- Vara till hjälp för att snabbt kunna vidta åtgärder när smitta väl brutit ut, bromsa i tid.

Vilket regelverk finns runt hygien i förskolan?

- **Smittskyddslagen**

Gäller i första hand åtgärder som ska förhindra spridning av smitta från person till person, och åtgärder som riktar sig till människor.

- **Miljöbalken (kommunens ansvar)**

Objektburen smitta. Sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt ingår, tex livsmedel, ventilation, vattenanläggningar, vilda djur, sällskapsdjur, skadedjur mm. Finns fler lagar som reglerar objektburen smitta.

- **FoHM FS 2014:19 + Tillsynsvägledning om hälsoskydd i skolor och förskolor (kommunens ansvar)**

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om städning i skolor, förskolor, fritidshem och öppen fritidsverksamhet.

- **AFS 2018:4 Smittrisker (arbetsgivarens ansvar)**

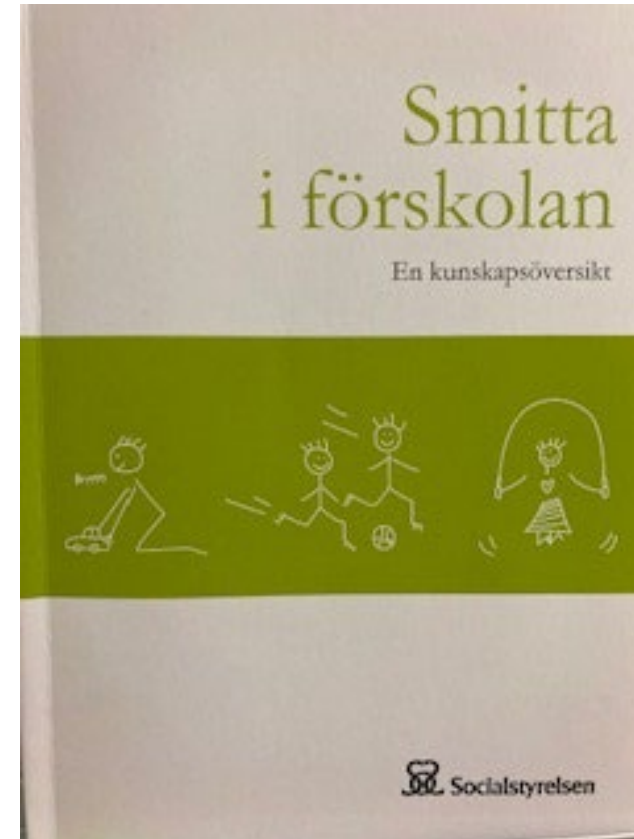
Arbetsmiljöverkets föreskrifter vid smittrisker.

- **Hygien och säker mat i förskolan (arbetsgivarens ansvar)**

Livsmedelsverkets råd vid mathantering.

Smitta i förskolan – kunskapsöversikt

- Utgiven av Folkhälsomyndigheten.
- Revidering pågår.

Ansvar och roller

- **Rektor**
  - ansvarar för att hygienrutiner tas fram och att personalen har följsamhet till dessa,
  - rekommenderas boka möte med BVC-sjuksköterskan för avstämning inom barnhälsonätverket efter genomförd hygienrund, för att diskutera uppkomna frågor i samband med hygienrund tillsammans med andra frågeställningar.
- **Hygienombud**
  - ska tillsammans med rektor driva det förebyggande hygienarbetet,
  - skriftlig överenskommelse, tidsbegränsat,
  - informerar nya medarbetare om gällande hygienrutiner,
  - är kontaktperson/länk mellan förskolan, BVC och Smittskydd Värmland,
  - genomför hygienrund tillsammans med rektor,
  - representerar hela förskolan, inte bara den egna avdelningen.
- **BVC-sjuksköterskan**
  - avstämning med förskolan inom barnhälsonätverket efter genomförd hygienrund,
  - första kontakt vid misstänkt utbrott, kan hänvisa vidare till Smittskydd Värmland.

Uppdragsbeskrivning för hygienombud i förskolan

Målsättning

Hygienombudets roll är att fungera som en resursperson i hygienfrågor och att delge kunskap till personal på arbetsplatsen. Målsättningen är att minska smittspridning genom att höja kunskapsnivån för all personal på förskolan. Hygienombudet representerar hela förskolan i uppdraget som hygienombud.

Hygienombudet

- ska tillsammans med rektor för förskolan driva det förebyggande hygienarbetet;
- ska tillsammans med rektor för förskolan ansvara för att hygienrutiner utarbetas och efterföljs på arbetsplatsen;
- är kontaktperson – länk mellan förskolan, BVC och smittskyddsenheten;
- informera nya medarbetare om gällande hygienrutiner på förskolan;
- genomföra hygienrund en gång per år tillsammans med rektor för förskolan;
- delta i nätverk för hygienombud i förskolan.

Namn: _____

Uppdraget gäller för perioden: _____ t.o.m. _____

_____
Rektor

_____
Namnförtydligande

_____
Hygienombud

_____
Namnförtydligande

Hygienråd i förskolan – checklista för egenkontroll

- Handhygien
- Skötrum och toaletter
- Kök
- Rengöring och tvätt
- Övrigt

Dokumenttyp Riktlinje	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 9	Antal sidor 3
Dokumentägare Ann-Mari Gustavsson smittskyddssjukvårdsköterska	Fastställare Anna Skogstam smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2022-03-24	Giltig t.o.m. 2024-03-24

Hygienråd i förskolan – checklista för egenkontroll

Gäller för: Förskoleverksamheter i Värmland

Infektioner i förskolan sprids främst genom våra händer men även via föremål, som textilhanddukar, handtag och leksaker. Med bra rutiner skapas förutsättningar för personalen att hålla en god hygien och därmed minska risken för smittspridning inom förskolans lokaler. Följande råd ska ses som ett hjälpmedel för att identifiera eventuella riskområden.

Handhygien

God handhygien är en förutsättning för att förhindra smittspridning. Händer utan ringar, klockor och armband underlättar god handhygien.

Rutin vid handtvätt

- Tvätta händerna med flytande tvål och rinnande vatten.
- Tvätta noga alla ytor på händerna med tvål så att ett ordentligt skum uppstår.
- Torka händerna torra med en pappershandduk.

Handtvätt för personal

- Efter toalettbesök/blöjbyte vid kraftig nedsmutsning, annars enbart handsprit.
- Före varje måltid, dukning och servering.
- Före matlagning.
- Efter utevistelse.
- Efter att man har hjälpt ett barn att snyta sig.
- Efter hantering av smutsvätt.

Protokoll för hygienrund i förskolan

Förskola	Avdelning	Avdelningstyp	Antal barn	Datum
Medverkande förskolechef	Hygienombud	Medverkande BVC-sjuksköterska		

ÅTGÄRDER/SAMMANFATTANDE KOMMENTARER

Åtgärder/kommentar	Ansvarig

Hygienrund

- En inventering av förskolans hygienrutiner.
- Förskolans hygien- och smittskyddsrutiner ska vara på en högre nivå än i hemmet.
- Ta fram förbättringsförslag och utarbeta en hygienpolicy för verksamheten utifrån hygienråden.
- Genomförs av rektor och hygienombud.

Var finns dokumenten?

[www.smittskyddvarmland.se/Hygien i förskolan](http://www.smittskyddvarmland.se/Hygien%20i%20f%C3%B6rskolan)

www.smittskyddvarmland.se/vardgivarwebben/vard-och-behandling/smittskydd-varmland/smittskydd/hygien-i-forskolan

Start / Vård och behandling / Smittskydd Värmland / Smittskydd / Hygien i förskolan

Smittskydd Värmland

- Kontakter
- A-Ö, sjukdomar >
- Asylsökande och flyktingar
- Multiresistenta bakterier (MRB) >
- Sexuellt överförbara infektioner (STI) >
- SmiNet - information och inloggning
- Smittskydd ▾

Blanketter och remisser

Blodsmitta

Epidemiberedningsplan

Hygien i förskolan

Lagar och författningar

Postförsändelse med misstänkt farligt ämne

Studenter

Smittskyddsblad

Hygien i förskolan

Barn i förskoleåldern är oftare sjuka i smittsamma sjukdomar än hemmavarande barn. Genom att säkra bra hygienrutiner på förskolan kan vi minska risken för smittspridning.

Infektionssjukdomar är en naturlig del av småbarnsåren. Spridning av infektioner i småbarnsgrupper går inte helt att undvika men genom kunskap och bra hygienrutiner går det att minska smittspridningen. Minskad smittspridning leder till färre infektioner och i många fall till lägre sjukfrånvaro både bland barn och bland personal. Risken minskar också för onödig antibiotikaanvändning och därmed ökad risk för antibiotikaresistens.

Hygien i förskolan - HYFS - är ett samarbete mellan Smittskydd Värmland, barnhälsovården och förskolorna i Värmland.

Hygien i förskolan - HYFS - är ett systematiskt sätt att arbeta med hygienfrågor genom utsedda hygienombud. Hygienombudet utses tillsammans med rektor. Detta innebär bland annat att regelbundet genomföra hygienrund, föreslå förbättringar, utbilda kollegor och att diskutera hygienfrågor på arbetsplatsen.

[Hygienråd i förskolan - checklista för egenkontroll](#)

- Hygienombud +
- Informationsmaterial +
- Blanketter +